

el centre arquitectònic del país

El 1965 **Salvador Dalí** va proclamar l'estació de Perpinyà com al centre del món després d'una revelació cosmogònica i ho va plasmar en el quadre **Gala contemplant a Dalí en estat d'ingravidesa sobre una obra d'art 'Pop, Op, Yes, Yes, Pompier'**, més coneguda com a **Estació de Perpinyà** o **Mística de l'Estació de Perpinyà**.

Recordo que en un dels primers viatges a Sicília amb companys de l'**Associació d'Arquitectes per la Defensa i Intervenció en el patrimoni Arquitectònic del COAA (AADIPA)** per veure l'inici dels treballs de reconstrucció de la **catedral de Noto** (ensulsiada estrepitosament i sense previ avís la nit del 13 al 14 de març de 1996) vam fer parada a Catània. Vaig quedar fascinat per la **Pescheria** aquella plaça-mercat situada a tocar de la **piazza del Duomo**, mig sota el **Palazzo del Chierici** i mig en l'espai que ocupava la muralla. Per fer-se una idea només cal recordar el quadre de **Renato Guttuso**, **La Vucceria** (quelcom com el bullici) sobre el mercat bessó de **Palerm**. És tota una mostra social, cultural, representativa... en definitiva, un exemple paradigmàtic de què és realment un **bé cultural**. Si **Leonardo Sciacia** deia que Sicília és el món, per a mi, el seu centre està en la **Pescheria** de Catania i així li vaig manifestar a l'amic i company de viatge **Jordi Porta**. Anys després, quan aquest estava submergit en la seva tesi doctoral sobre els arcbotants del gòtic de l'Île-de-France m'ho va voler rebatre amb la teoria que el centre estava en **l'île de la Cité** de París. Certament, per molts parisencs és el centre de la seva ciutat i si només fos pels monuments que reuneix: la **catedral Notre-Dame**, la **Sainte-Chapelle**, la **Conciergerie**, **l'Hôtel-Dieu**... no hi hauria dubtes, però el patrimoni va més enllà dels monuments pel que continuo pensant que el centre està en Sicília.

el centre arquitectònic del país

Fig. 1. <https://volare.volotea.com/es/ciudades/catania/mercado-pescado-catania/>

Totes aquestes realitats tangibles comencen a tenir rèpliques en el món virtual, en el **metavers**. Per molt que sembli ciència-ficció les representacions virtuals d'escenaris reals o imaginaris on la gent té la seva projecció o **avatar** no para de créixer. De fet, l'any passat el sector immobiliari en el **metavers** va moure 500 milions de dòlars i s'espera que enguany el dupliqui. Sorprenentment, comencen a sorgir veus que avisen del perill d'una bombolla immobiliària en aquest univers virtual. En tot cas algun dia tindrem una Andorra en el **metavers** amb parts noves o modificada com, per exemple, la part alta d'Escaldes amb els projectes que no es van arribar a fer. Imagineu una plaça de l'Església amb el temple parroquial de **l'Assumpció de Nostra Senyora** d'en **Miquel Fisac** al centre, **l'ampliació de l'Hostal Valira** d'en **Josep Maria Sostres** a l'esquerra i **el pavelló d'en Enrique Delso Calavia** a la dreta? Una triada imbatible! De totes totes, el centre arquitectònic virtual del país!

el centre arquitectònic del país

- Església de l'Assumpció de Nostra Senyora. Miquel Fisac, 1951.

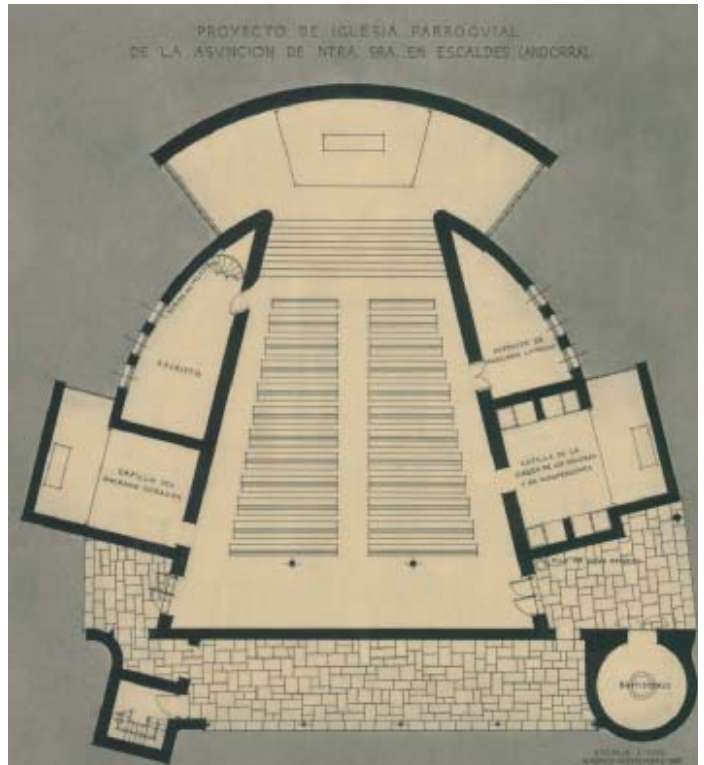
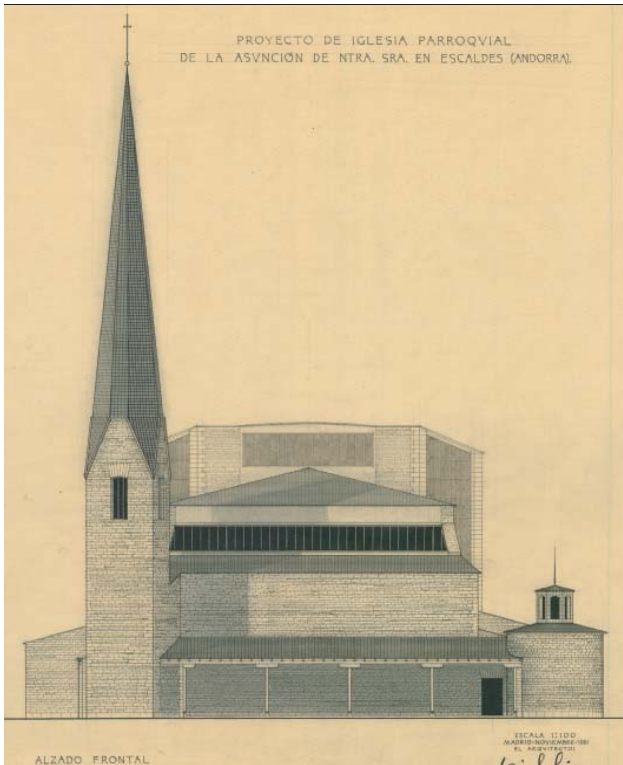

Fig. 2 i 3. Alçat del projecte d'església parroquial per a Escaldes d'en Miquel Fisac estreta del recull que, el 2005, A. Pol va fer al número 3 de la revista Arquitectura Andorra del COAA.¹

¹ "Miquel Fisac a Andorra". www.enricdilme.com/ESCRITS

el centre arquitectònic del país

- Ampliació de l'Hostal Valira. Josep Maria Sostres, 1955.

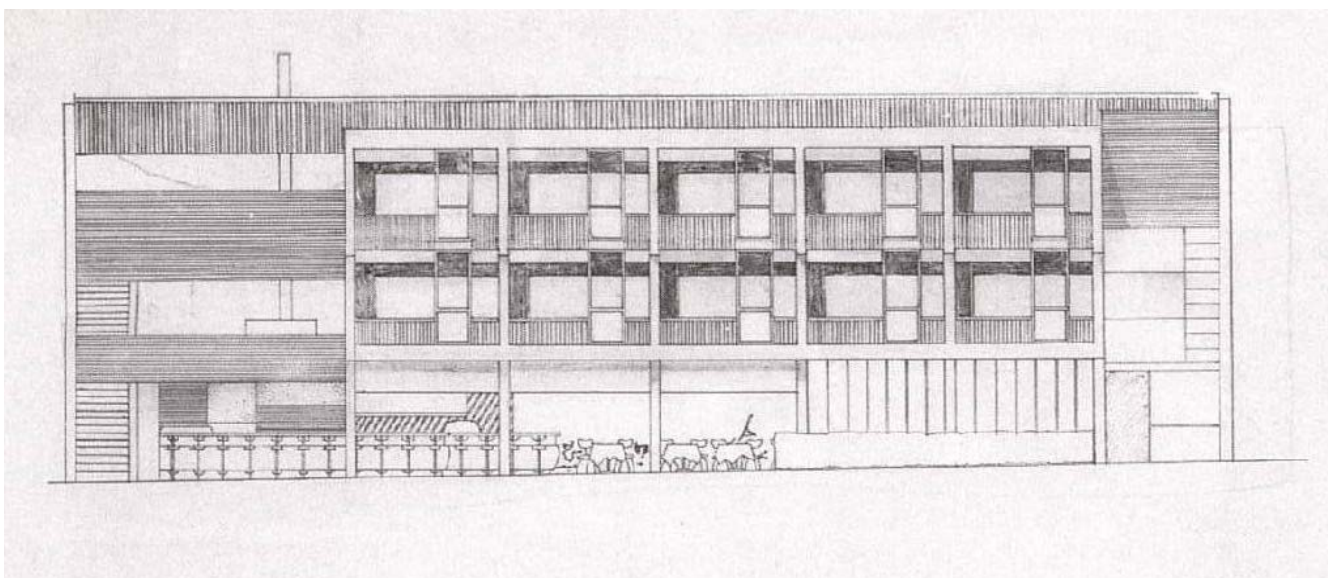

Fig.4. Alçat del projecte d'ampliació de l'Hostal Valira del llibre Sostres, Arquitecte, A. Armesto-C. Martí, eds., Barcelona, 1999.²

- Pèrgola per Hostal Valira. Enrique Delso Calavia, 1960.

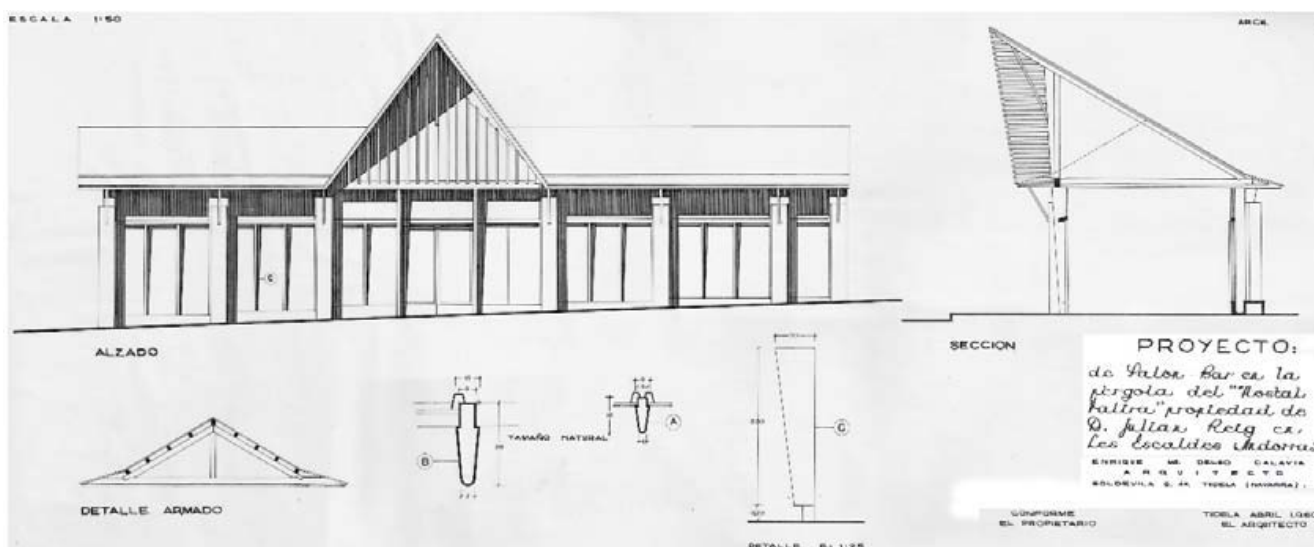

Fig.5. Alçat i secció de la pèrgola de l'Hostal Valira d'en Delso Calavia. Fons familiar.³

² "Sostres a Andorra". www.enricdilme.com/ESCRITS

³ "Delso Calavia a Andorra". www.enricdilme.com/ESCRITS

el centre arquitectònic del país

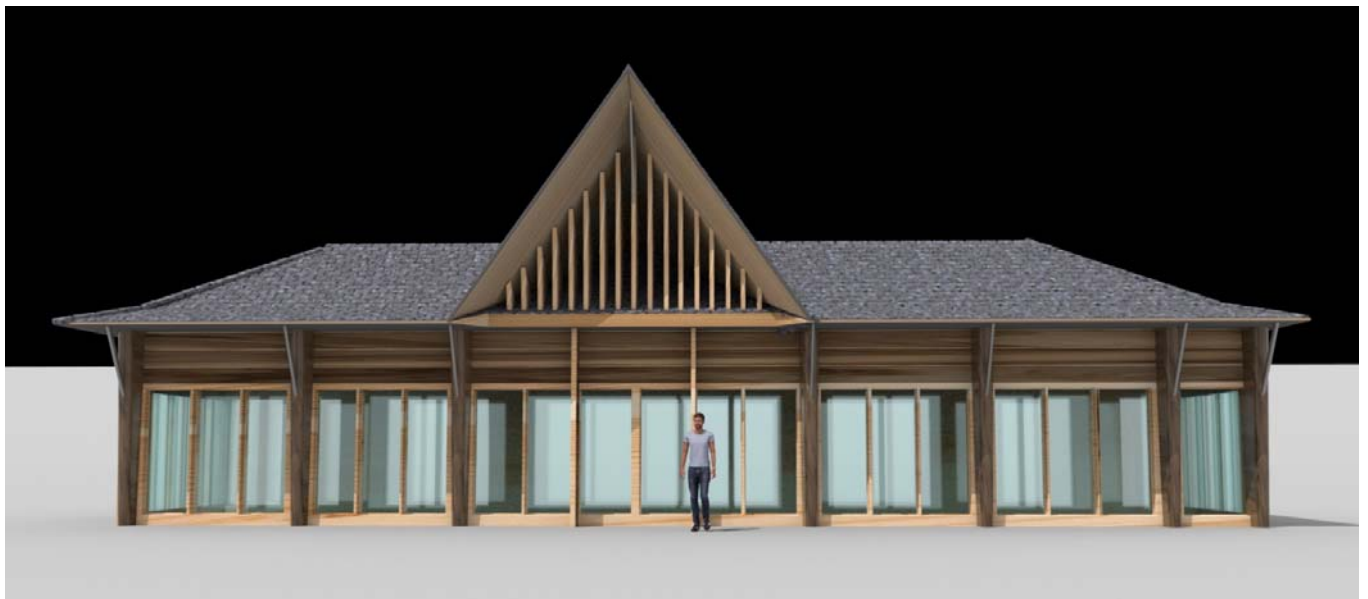
La plaça de l'església que us proposem és una de les possibles. Es podrien pensar en altres combinacions tenint en compte l'actual **església de Sant Pere Màrtir** d'en **Josep Danès** (1952) o la versió d'en **Josep Maria Sostres** pel **pavelló de l'Hostal Valira** (1955). Ens ha semblat, però, que la configuració més avantguardista de totes és la que trobareu representada a continuació amb les obres de **Sostres, Fisac i Delso**, tres arquitectes capdavaners de la seva època.

el centre arquitectònic del país

De la vista anterior l'edifici que menys s'aprecia és la pèrgola d'**Enrique Delso**, a continuació afegim unes noves vistes on es pot apreciar la força de la proposta, tota de fusta, ara que s'ha convertit en un material vindicat.

Escrit a Escàs, La Massana, el dia trenta-u de juliol, dia que fa vint-i-un anys va néixer el nostre fill Nil.